

УДК 657.1

Михайловський Олег
студент магістратури
Ніколашин Андрій

к.е.н., доцент
Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

МОДЕЛЬ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПОТОКУ ЩОДО ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ

Анотація

У статті розглянуто питання отримання якісної інформації, щодо обліку грошових коштів, яка буде корисною для кінцевого споживача. А також порядок контролю за рухом такої інформації.

Ключові слова: грошові кошти, облік, контроль, користувачі інформації, рух грошових коштів.

Від оперативності надходження повної та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів залежить прийняття правильних та своєчасних рішень щодо подальшого напрямку діяльності підприємства. Відповідно використання в процесі управління підприємством достовірної та повної інформації про рух грошових коштів підвищує якість управлінських рішень, позитивно впливає на поточний і прогнозний фінансовий стан підприємств.

Ці питання стають особливо важливими в сьогоднішній період економічної кризи, коли існує потреба в ефективній мобілізації наявних грошових коштів підприємства.

Дослідженням питання обліку і контролю грошових коштів займалися такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як М.Т. Білуха, Ф.Ф. Бутинць [1], Ю.А. Верига, С.Ф. Голов [2], Н.Г. Горицька, Г.Г. Кірейцев, М.В. Кужельний, М.С. Пушкарь, В.В. Сопко [3], Б. Коласс, М.Р. Метью, В.В. Палій, Я.В. Соколов, Е.С. Хендріксен та інші.

Процес обороту товарів між юридичними і фізичними особами здійснюється як за участю грошей, так і безготівковим шляхом. Процес обертання матеріальних цінностей, що постійно повторюється, неминуче викликає до життя інший процес – процес утворення грошових коштів.

Складна сукупність товарного і грошового обороту у зв'язку з усім ланцюгом розрахункових відносин і процесом їх ліквідації складають сферу обороту [4, с. 11].

Таким чином, необхідною умовою забезпечення безперервності кругообігу засобів, що є на кожному підприємстві, є взаємовідносини з іншими суб'єктами господарювання при здійсненні угод по поставках матеріалів, сировини, палива, енергії, продукції, товарів і наданні послуг.

Вважаємо, що у бухгалтерському обліку гроші виконували роль рахункових з самого початку їх застосування, оскільки саме в бухгалтерському обліку гроші

завжди були присутні як інструмент обчислення вартості окремих об'єктів і системного їх узагальнення. Це ж стосується і використання грошового вимірника в статистичному узагальненні економічної інформації, зокрема в системі національних рахунків.

Правильний підхід до управління та контролю за дотриманням касової та розрахунково-платіжної дисципліни в сучасних умовах набуває важливого значення, особливо в тих підприємствах, де значна частина господарських операцій здійснюється через касу готівкою.

Статтею 3 Закону України „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” передбачено, що метою ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства [5]. Згідно цього положення, приходимо до висновку, що засоби контролю повинні бути спрямовані на підтвердження або заперечення повноти, правдивості та неупередженості цієї облікової інформації.

Однак, чи повинна мати облікова інформація лише ці три властивості аби бути корисною для споживача? Звичайно, ні. Якщо облікова інформація буде повною, однак занадто складною, нераціональною по своїй побудові, кінцевий користувач ризикує за потоком фактів господарського життя, оформлених у цифрові дані та звітні форми втратити низку показників, які йому справді потрібні. Попри правдивість інформації, остання може бути неекономічною, що призведе до перевищення витрат на її отримання над очікуваними результатами від використання, що може вилитися в перевищення кошторисних витрат на ведення бухгалтерського обліку та недотримання часових параметрів. І, нарешті, неупередженість у формуванні облікових даних ще не гарантує їх релевантність, тобто відношення до проблеми, для вирішення якої вони призначалися. В такому випадку користувач отримуватиме відомості, які не відповідають його запиту.

Отже, квінтесенцією здійснення бухгалтерського обліку є отримання якісної інформації (вона може бути встановлена бухгалтерською службою, зовнішніми та внутрішніми користувачами), яка є корисною для кінцевого споживача. Показник корисності визначається виключно споживачем інформації і впливає як з можливості та доцільності використання її для прийняття рішень так і з результатів останніх.

Однак, при дослідженні підприємства нами встановлено суттєвий дисбаланс між потребами користувачів та практичною значимістю відомостей, які вони отримують. В системі координат „бухгалтер-керівник” це виливається в наступному: менеджер отримує дані, які йому насправді не потрібні для прийняття поточних рішень або ускладнені зайвими підрахунками; наявною є відсутність вчасного коригування неточних відомостей, спрямованих вищому керівництву; нерегульованим залишається механізм виявлення та покарання осіб, винних у невчасному та неповному подання інформації тощо. Наявні на підприємстві засоби контролю не вирішують цього комплексу проблем, оскільки часто здійснюються формально, абстраговано від потреб користувачів, без врахування середовища діяльності, зовнішніх факторів та кінцевих

результатів. Для розв'язання виділених завдань нами рекомендується використання методів „активного” контролю, який, серед іншого, базується на максимальному врахуванні потреб користувачів облікової інформації за рахунок встановлення цінності останньої.

Таким чином перед нами постає завдання сформулювати модель оцінки якості інформаційного потоку щодо обліку грошових коштів від бухгалтерської служби до керівництва підприємства засобами економічного контролю.

В основі пропонованої моделі оцінки якості облікової інформації про рух грошових коштів лежать три взаємопов'язані твердження:

1. Бухгалтерська служба підприємства повинна намагатися максимально задовольнити інформаційні потреби споживачів.
2. Споживач прагне до максимізації показника цінності отримуваної ним інформації.
3. Цінність інформації є показником її якості (чим вища якість генерованої суб'єктом інформації тим більшу цінність вона має для кінцевого одержувача). Якість, в свою чергу, складається з низки споживчих характеристик.

Твердження №1 впливає безпосередньо зі статті 3 Закону України „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”. Бухгалтерію можна порівняти зі своєрідним фільтром, який акумулює інформацію про господарські процеси, які відбуваються на підприємстві або стосуються його, опрацьовує її і подає в адаптованому вигляді кінцевому користувачу. Функція останнього зводиться до прийняття максимально ефективних рішень, базованих на отриманій інформації. Тому кінцевий споживач є зацікавлений в отриманні найбільш цінної для нього інформації. Цей факт зафіксований в твердженні №2. Цінність для користувача прямо пов'язана з якістю для бухгалтерської служби. Якщо виключити фактор випадковості, то неможливо на основі представленої неякісної інформації сформулювати ефективне управлінське рішення (твердження №3).

Список використаних джерел

1. Бухгалтерський фінансовий облік [Текст] / за ред. проф. Ф.Ф.Бутинця. – Житомир : ЖІТІ, 2001. – 672 с.
2. Голов, С.Ф. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: приклади та коментарі [Текст] : практич. посіб. / С.Ф. Голов, В.М. Костюченко. – К.: Лібра, 2001. – 839 с.
3. Сопко, В.В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством [Текст] : навч. посіб. / В.В. Сопко. – К.: КНЕУ, 2006. – 526 с.
4. Лютий, І.О. Грошово-кредитна політика в умовах перехідної економіки [Текст] : монографія / І.О. Лютий – К.: Атіка, 2000. – 240 с.
5. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996 – 14 від 16.07.99 р. // Все про бухгалтерський облік. – 2002. – № 84. – С. 25–31.

